Visie op leerlingenbegeleiding

Inleiding

Onze visie op leerlingenbegeleiding vertrekt vanuit de overtuiging dat elk kind telt en recht heeft op kansen om zich optimaal te ontwikkelen. Daarom nemen we de noden, talenten en mogelijkheden van elk kind als uitgangspunt. We streven naar een warme, inclusieve en stimulerende schoolomgeving waarin iedere leerling zich gezien, gehoord en ondersteund voelt.

Bij de uitwerking van onze leerlingenbegeleiding hanteren we het zorgcontinuüm als leidraad. Dit helpt ons om doelgericht en planmatig te werken, met aandacht voor zowel preventieve als gerichte ondersteuning wanneer dat nodig is. We zetten in op een brede basiszorg voor alle leerlingen en voorzien verhoogde zorg of uitbreiding van zorg wanneer specifieke noden dat vragen.

Onze begeleiding focust op de onderwijsloopbaan, leren en studeren, psychisch en sociaal functioneren en preventieve gezondheidszorg, met als doel leerlingen in hun totale ontwikkeling te ondersteunen. Vanuit een preventieve en ontwikkelingsgerichte aanpak creëren we een veilige en uitdagende leeromgeving, volgen we leerlingen systematisch op en versterken we beschermende factoren om hun veerkracht te vergroten. Op die manier bouwen we samen met leerlingen, ouders en partners aan een schoolklimaat waarin elk kind maximale ontwikkelingskansen krijgt en zich kan ontplooien tot een zelfbewuste, competente en betrokken jongere.

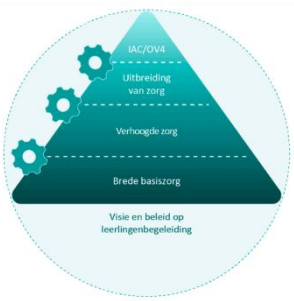
1. Het zorgcontinuüm

De mate waarin leerlingen begeleiding ontvangen hangt af van hun noden en onderwijsbehoeften. Het zorgcontinuüm is een 4-fasenmodel dat de systematische opbouw van leerlingbegeleiding beschrijft, van brede basiszorg voor iedereen tot gespecialiseerde hulp binnen een IAC.

Fase 0 : de brede basiszorg
Het creëren van een krachtige leeromgeving die tegemoet komt aan de onderwijs- en opvoedingsbehoeften van een diverse groep leerlingen is hier het voornaamste doel. De kinderen volgen het gemeenschappelijk curriculum en hebben voldoende aan de ondersteuning die **de klasleerkracht** biedt. De leerkracht werkt gedifferentieerd en past waar nodig redicodi's toe.

Fase 1 : verhoogde zorg
Wanneer de leerkracht voelt dat hij/zij onvoldoende kan tegemoet komen aan de noden en onderwijsbehoeften van de leerling, kan hij/zij de hulp inschakelen van de zorgleerkracht. De klasleerkracht beschrijft de beginsituatie van de leerling, de acties die hij/zij al heeft gedaan en de concrete zorgvraag die blijft hangen. De zorgleerkracht gaat dan samen met de klasleerkracht aan de slag. Waar nodig wordt ook externe hulp ingeschakeld (logopedist, kinesist, psycholoog, …)

Het voornaamste doel is ondersteuning te bieden bij het leerproces, de ontwikkeling of de participatie van het kind, zodat de leerdoelen binnen het gemeenschappelijk curriculum toch bereikt kunnen worden.

Fase 2 : uitbreiding van de zorg
Wanneer de hulp van de zorgleerkracht onvoldoende is om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van de leerling, wordt het CLB ingeschakeld. Het CLB-team gaat na wat de leerling nodig heeft om te leren, zich te ontwikkelen en te participeren. Het CLB, de school, de ouders en de leerling werken hierbij samen. Externe partners kunnen hierbij betrokken worden. Men wil een beter zicht krijgen op het functioneren van het kind binnen zijn of haar context, zodat het aanbod beter afgestemd kan worden op de zorgvraag van de leerling. Wanneer beslist wordt over te gaan naar een verslag (GC of IAC), wordt een leervraag gesteld aan het ondersteuningsnetwerk. Die brengt expertise binnen die de klasleerkracht verder kan ondersteunen in de begeleiding van de leerling met specifieke onderwijsbehoeften.

Fase 3: IAC
Het volgen van het gemeenschappelijk curriculum is niet langer haalbaar voor het kind. Het volgt een eigen leertraject met vooraf geselecteerde minimumdoelen: een individueel aangepast curriculum (IAC).
De leerling heeft meer nodig dan de school binnen het gemeenschappelijk curriculum kan bieden. In samenspraak met het CLB-team, de leerling, de ouders, het ondersteuningsnetwerk en de school wordt beslist om een IAC-verslag op te maken. De leerling kan daarbij les volgen in het gewoon onderwijs of in het buitengewoon onderwijs.

2. Onze begeleidingsdomeinen

De ondersteuning van een leerling start vaak vanuit één of meerdere begeleidingsdomeinen. Hieronder beschrijven we per domein een aantal concrete acties en begeleidingsvormen om aan deze domeinen tegemoet te komen.

Onderwijsloopbaan
- Warme overgangen: instapmoment voor peuters, integratienamiddagen van 3de kleuter naar 1ste leerjaar en infomomenten van basis naar secundaire scholen.
- Loopbaangesprekken: kindcontacten, oudercontacten, MDO's, …
- Schooleigen visie op zittenblijven en springen

Leren en studeren
- Aanleren van studievaardigheden: lessen rond plannen, samenvatten, verschillende studiemethodes, … Het aanleren van metacognitieve vaardigheden.
- Remediëring en differentiatie voorzien: extra ondersteuning voor leerlingen met leerachterstand, begeleiding van anderstalige leerlingen en verdieping voor sterkere leerlingen.
- Gebruik van een leerlingvolgsysteem: observaties noteren per kind, resultaten van genormeerde testen en evoluties systematisch opvolgen en tijdig ingrijpen.
- Samenwerking met ondersteuningsnetwerken of CLB: gericht doorverwijzen bij specifieke leerproblemen.

- Rust en routines
- Effectieve didactiek

Psychisch en sociaal functioneren

- Oog voor het welbevinden van elk kind: Elk kind is belangrijk en wordt door ons gezien door regelmatige check-ins met de klasleerkracht en/of zorgleerkracht.
- We geloven dat een kind pas optimaal tot leren komt als het zich goed voelt.
- Anti-pestbeleid actief uitvoeren: ons anti-pestbeleid heeft als doel preventief te werken tegen pesten. In ons beleid staan duidelijke afspraken, preventieve maatregelen, meldpunten en een herstelgerichte aanpak bij conflicten. Bij aanhoudende conflicten, verbale of fysieke agressie werkt de school met een gedragscontract.
- Sociaal-emotionele vaardigheden aanleren: binnen het lessenpakket is er ook ruimte voor de socio-emotionele ontwikkeling van elk kind. Zo krijgen de leerlingen lessen rond weerbaarheid, communicatie, pesten, omgaan met emoties, MEGA,…
- Samenwerking met externe hulpverlening: doorverwijzing naar psychologen of welzijnsdiensten wanneer nodig.

Preventieve gezondheidszorg

- Samenwerking met het CLB voor medische opvolging: systematische gezondheidscontroles en vaccinaties.
- Gezondheidseducatie integreren in de lessen: thema's zoals voeding, beweging, slaap, verslaving en seksuele opvoeding.
- Bewegingsinitiatieven stimuleren: sportdagen, onze blauwgroene speelplaats met tal van speelmogelijkheden, actieve pauzes, …
- Aandacht voor mentale gezondheid: acties rond welbevinden, stressbeheersing en veerkracht (vb. expeditie geluk).
- Gezonde schoolomgeving creëren: gezonde warme maaltijden, woensdag = fruitdag, rookvrije schoolomgeving, aandacht voor hygiëne, onze blauwgroene speelplaats,…

3. Een preventieve en ontwikkelingsgerichte aanpak

Hoe gaan we nu als school concreet aan de slag met de 4 begeleidingsdomeinen? Hieronder beschrijven we hoe we dit doelgericht en in de praktijk omzetten.

Een krachtige leeromgeving aanbieden

- Differentiatie in de klaspraktijk: leerkrachten stemmen hun instructie, werkvormen en evaluatie af op de beginsituatie en de onderwijsbehoeften van leerlingen (niveau, tempo, interesse en talenten).
- Duidelijke structuur en klasafspraken: er wordt gewerkt met heldere routines, transparante doelen, stappenplannen en positief geformuleerde gedragsverwachtingen om veiligheid en voorspelbaarheid te garanderen. We zorgen binnen alle leergebieden voor een horizontale samenhang en verticale leerlijnen over de jaren heen.
- Activerende en coöperatieve werkvormen: door samenwerkend leren en interactieve werkvormen in te zetten, stimuleren we betrokkenheid, sociale vaardigheden en leerwinst.
- Brede talentontwikkeling: naast de talenten die de leerlingen benutten in de klaspraktijk maken we ook ruimte en tijd voor sport, cultuur, techniek en creatieve expressie zodat leerlingen ook daar hun talenten kunnen ontdekken en versterken.

Leerlingen systematisch opvolgen

- Regelmatige overlegmomenten: het schoolteam bespreekt op vaste momenten de ontwikkeling, het welbevinden en de leerresultaten van en met leerlingen.
- Gebruik van leerlingvolgsysteem: resultaten, observaties en afspraken worden systematisch geregistreerd om evoluties op te volgen en tijdig bij te sturen.
- Structurele oudercontacten: de school organiseert 4x per jaar oudercontacten en stimuleert laagdrempelige communicatie om samen de ontwikkeling van het kind te ondersteunen.
- Gerichte zorgoverleggen: bij specifieke noden worden interne en externe partners betrokken om passende ondersteuning af te stemmen.

Actief werken aan het verminderen van risicofactoren

- Preventieve programma's rond welbevinden en sociale vaardigheden: er worden klas- en schoolbrede initiatieven genomen rond weerbaarheid, respect en omgaan met conflicten.
- Vroegtijdige signalering van leer- of gedragsproblemen: leerkrachten signaleren moeilijkheden snel en schakelen tijdig extra (interne) ondersteuning in.
- Aanpak van pesten en grensoverschrijdend gedrag: de school hanteert een duidelijk anti-pestbeleid met preventieve acties en consequente opvolging.
- Ondersteuning bij overgangsmomenten: extra begeleiding wordt voorzien bij belangrijke overgangen (instap, overgang kleuter-lager en overgang lager-secundair).

Beschermende factoren versterken

- Positieve leerkracht-leerlingrelaties stimuleren: leerkrachten investeren bewust in vertrouwen, erkenning en positieve feedback.
- Leerlingenparticipatie bevorderen: via kindgesprekken, de leerlingenraad of inspraakmomenten krijgen leerlingen een stem in het schoolgebeuren.
- Versterken van zelfregulatie en studievaardigheden: leerlingen leren plannen, reflecteren en verantwoordelijkheid nemen voor hun leerproces.
- Samenwerking met ouders en externe partners: de school bouwt aan een ondersteunend netwerk rond elke leerling om veerkracht en continuïteit te bevorderen.

